

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	แนวคิดทางปรัชญาในภาพจิตรกรรมฝาผนัง สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	
ชื่อผู้เขียน	นายอภิชาติ กวินสุข	
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาปรัชญา	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น้อย พงษ์สนธิ	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ สมเกียรติ ตั้งนโม	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จารุณี วงศ์ละคร	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางอภิปรัชญา และจริยศาสตร์ในภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยวิธีการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เขียนขึ้นสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๗ แห่ง

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น แม้จะเป็นงานศิลปะเพื่อรับใช้พระพุทธศาสนา ในแง่เป็นสื่อเผยแพร่ศรัทธาเชื่อ เรื่องราว และคำสอนทางศาสนาแล้ว ก็ยังได้แสดงแนวคิดทางอภิปรัชญาและจริยศาสตร์ไว้ด้วย

แนวคิดทางอภิปรัชญาที่ปรากฏในภาพจิตรกรรมฝาผนัง เป็นเรื่องเกี่ยวกับความมั่งคั่งของโลก และจักรวาลว่า นอกเหนือจากโลกที่มนุษย์อาศัยอยู่นี้ก็ยังมีโลกอื่นๆ อยู่ด้วย ซึ่งเป็นโลกที่มีสิ่งต่างๆ อาศัยอยู่ตามระดับชั้นภาวะของตัวเอง อันประกอบด้วย โลกในอบายภูมิที่มีระดับภาวะต่ำสุด เป็นที่อยู่ของสัตว์นรก เปรต และอสุรกาย โลกในเทวภูมิ เป็นโลกสวรรค์ที่อยู่ของเทพเทวดาทั้งหลาย และพรหมโลก เป็นโลกที่สถิตย์อยู่ของพระพรหมสองจำพวก คือ รูปพรหมและอรูปพรหม โดยความมั่งคั่งของโลกเหล่านี้ ต่างสัมพันธ์กันในฐานะที่เป็นตัวกำหนดความเป็นไปของชีวิตในสภาพของความสืบเนื่องต่อกันตามเงื่อนไขและความสัมพันธ์ของชีวิตที่มีต่อโลกและจักรวาล นอกจากนี้ ในภาพจิตรกรรมฝาผนังก็ยังสามารถถึงความมั่งคั่งของมารที่เป็นตัวตน เรียกว่า เทวบุตรตมาร หรือ พระยาวัสวดีมารซึ่งเป็นเทพองค์หนึ่งที่เป็นอุปสรรคขัดขวางพระพุทธองค์ไม่ให้บรรลุถึงเป้าหมาย ซึ่งความมั่งคั่งของมารในภาพจิตรกรรมฝาผนัง ยังถูกใช้ในบริบททางสังคมสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นเพื่อหมายถึงบุคคลหรือสิ่งที่มาทำลายความสุขสงบของผู้คนและสังคมด้วย

สำหรับแนวคิดทางจริยศาสตร์ พบว่า ภาพจิตรกรรมฝาผนังได้แสดงแนวคิดเรื่องอุดมคติของชีวิต คือ ความหลุดพ้นจากสังสารวัฏหรือการเวียนว่ายตายเกิด และวิธีการเพื่อบรรลุถึงความหลุดพ้นนั้น โดยใช้เรื่องการทำบุญบารมีหรือการสร้างสมบุญความดีที่เป็นวิถีแห่งการประพฤติปฏิบัติของพระโพธิสัตว์

หรือบุคคลผู้ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า ดึงเห็นได้จากภาพทศชาติชาดก ซึ่งแสดงถึงการทำความดีของมนุษย์ในด้านต่างๆ ทั้งการให้ทาน รักษาศีล ตลอดจนการบำเพ็ญเพียรทางจิต ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีควรประพฤติปฏิบัติทางจริยธรรมของมนุษย์เพื่อบรรลุสู่เป้าหมายของชีวิต

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

Thesis Title	A Philosophical Concept in Thai Mural Paintings in the Early Ratankosindra Period	
Author	Mr. Apichart Gavinsuk	
M.A.	Philosophy	
Examining Committee	Asst. Prof. Noi Pongsanit	Chairman
	Assoc. Prof. Somkiat Tangnamo	Member
	Asst. Prof. Jarunee Wonglakorn	Member

ABSTRACT

The thesis is aimed at analytical study of metaphysical and ethical concepts as found in mural paintings of the monastering built in early Ratanakosindra focussing on 7 different location in Bangkok

From the study, it was found that although the paintings were built with the purpose of serving Buddhism by means of visually expressing religious story and preaching. Metaphysical and ethical thoughts are as well found through the paintings.

Metaphysical thought, as conveyed in the paintings, is about the existence of the worlds. Beside the world in which we, the human beings live, there are also many kinds of world in the different levels in which, to each of them, many kinds of existing beings are to be born to one's own previous actions. Those worlds are the world of low state of existence (Apayabhumi) located at lowest level. There are three kinds of them; world of woeful state (Niraya, hungry ghosts or Pittivisaya), world of frightened ghost (Asurakaya) and the world of higher state of existence. There are two kinds of them; the world of Deva god and the world of Brahma god. The Brahma gods can be further divided into two kinds, Brahma with form (Rupabrahma) and Brahma without form (Arupabrahma). The existence of these worlds is to confirm the procedure of life of beings as continuation process depending on other factors. This causes the relationship between beings and worlds as well as cosmos. Besides, in the mural paintings, the concept Mara (devil) was personified by type as Devaputtamara and by name as Vasavattimaradriraja, depicted as one god, who try harder to prevent Prince Siddhattha from reaching his goal. Mara depicted in mural paintings was also implied, in social context, vicious persons.

Ethical thought in the mural paintings, ideal of life expresses liberation from cycle of birth and death and the method leading to that liberation by performing the perfection or cultivating the merits following the acts of Bodhisattava (the Buddha-to-be). This idea was expressed in the paintings by depicting 10 stories of performing 10 perfection's of Bodhisattava (Dasajati jataka). In each story, perform each perfection starting from giving (dana) behaving properly (sila) as well as purifying the mind (bavana). By following his exemplified actions, one can reach the highest goal of life.